

**Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги
Агросаноат мажмуи устидан назорат қилиш инспекцияси тизимида
коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш
УСЛУБИЁТИ**

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Услубиёт Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари зиммасига юклатилган вазифа ва функцияларни бажаришда юзага келадиган коррупциявий хавф-хатарларни баҳолашга қўйиладиган талабларни белгилайди ҳамда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида коррупциявий хавф-хатарларни баҳолашда ягона ёндашувни яратишга қаратилган.

2. Инспекция тизимида коррупциявий хавф-хатарларни баҳолашнинг мақсадлари қуйидагилардан иборат:

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари фаолиятини ҳар томонлама таҳлил қилиш йўли билан коррупциявий хавф-хатарга энг кўп дуч келадиган Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимларининг функциялари ва лавозимларини аниқлаш;

коррупциявий хавф-хатарларни минималлаштириш бўйича самарали профилактика чораларини ишлаб чиқиш.

3. Инспекция тизимида коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш қуйидаги ҳужжатларни ишлаб чиқишни назарда тутди:

коррупциявий хавф-хатарлар харитаси;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида коррупцияга қарши курашиш бўйича чоралар (тадбирлар), масъул шахслар, уларни амалга ошириш механизми ва муддатларни ўз ичига камраб оладиган коррупцияга қарши курашиш дастурлари.

4. Инспекция тизимида коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш ҳар йили ёки мунтазам равишда, қуйидаги ҳолатларда амалга оширилади:

коррупциявий хавф-хатарларни дастлабки баҳолаш зарурияти келиб чиққанда;

қонун ҳужжатлари талаблари ўзгарганда;

функция ва тартиб-таомилларни амалга оширишга жиддий таъсир қиладиган тарзда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ички ҳужжатлари ўзгарганда;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ташкилий тузилмаси, хавф-хатар мавжуд функциялари хусусиятларининг ўзгариши, янги функцияларнинг пайдо бўлиши;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари функцияларининг коррупциявий

хавф-хатар даражасига таъсир кўрсатиши мумкин бўлган бошқа ҳолатларнинг келиб чиқиши.

5. Ушбу Услубиётда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

баҳолаш хулосаси – Инспекция ходимининг ёки умуман Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг субъектив қараши ёки фикри асосида бирон-бир факт ёки ходиса бўйича қарор;

давлат мулкани бошқариш функцияси - Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг давлат мулкани оператив бошқариш ҳамда ундан фойдаланиш билан боғлиқ функцияси;

давлат хизматларини кўрсатиш функцияси - муружаатчиларнинг сўровлари асосида давлат хизматларини ва бошқа хизматларни кўрсатиш билан боғлиқ бўлган Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг функцияси;

коррупциявий хавф-хатарлар харитаси - тегишли функцияларни бажариш билан боғлиқ; юзага келиши мумкин бўлган коррупциявий хавф-хатарларнинг тавсифи (схемалар), мавжуд ва қолдиқ коррупциявий хавф-хатарлар даражаси, уларни минималлаштириш чоралари, Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг функциялари ва тартиб-таомилларининг умумий рўйхати, аниқланган коррупциявий хавф-хатарларни минималлаштириш бўйича чоратadbирларни амалга ошириш учун масъул бўлган ходимларни ўз ичига олган ва Инспекция тизимида коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш натижалари бўйича тузилган ҳужжат;

коррупциявий хавф-хатарларнинг идоравий харитаси – Инспекция ёки унга бўйсунувчи бўлинмаларнинг функциялари ва тартиб-таомиллари рўйхати, тегишли функцияларни бажариш билан боғлиқ юзага келиши мумкин бўлган коррупциявий хавф-хатарлар тавсифи (схема), мавжуд ва қолдиқ коррупциявий хавф-хатарлар даражаси, уларни минималлаштириш чоралари, шунингдек аниқланган коррупциявий хавф-хатарларни минималлаштириш бўйича чоратadbирларни амалга ошириш учун масъул ходимларни ўз ичига олган ва Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш натижаларига кўра тузилган ҳужжат;

коррупциявий хавф-хатар - Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимлари ёки учинчи шахслар томонидан Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари номидан ва (ёки) уларнинг манфаатларини кўзлаб коррупциявий ҳатти-ҳаракатларни содир этиш эҳтимоли ва хавфи;

коррупциявий ҳаракатлар - ходим томонидан пора берувчининг манфаатларини кўзлаб ҳаракат ёки ҳаракатсизлиги учун бевосита ёки билвосита, шахсан ёки учинчи шахслар орқали порани яъни пул, қимматбаҳо қоғозлар, бошқа мол-мулкни, мулкий тусдаги хизматларни, бошқа мулкий ҳуқуқларни олиш, талаб қилиш, таклиф қилиш, ваъда қилиш ва бериш, шунингдек, пора бериш ва (ёки) олишда воситачилик қилиш, расмиятчиликларни соддалаштириш учун тўловларни

олиш, ходим томонидан пора олиш ёки ҳуқуққа хилоф бошқа мақсадларда ўз хизмат мавқеидан ноқонуний фойдаланиш;

коррупцияга оид ҳуқуқбузарлик - коррупция белгиларига эга бўлган, содир этилганлиги учун қонун ҳужжатларида жавобгарлик назарда тутилган қилмиш;

қолдиқ хавф-хатар - Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари хавф-хатарга нисбатан таъсир чоралари кўрганидан кейин қоладиган хавф-хатар (яъни, мавжуд коррупцияга қарши сиёсат, минималлаштириш ва жорий этилган назорат чораларини ҳисобга олган ҳолда);

коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш - Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг амалга ошириладиган функциялари (ваколатлари)ни таҳлил қилиш, уларга хос коррупциявий хавф-хатарларни аниқлаш ва ушбу хавф-хатарлар даражасини баҳолаш бўйича фаолият;

лицензиялаш ва сертификатлаштириш функцияси - лицензиялар бериш, тўхтатиб туриш, амал қилишини тугатиш, бекор қилиш, қайта рўйхатдан ўтказиш учун берилган аризаларни кўриб чиқиш бўйича функция;

хос хавф-хатар - Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари фаолиятининг ўзига хос хусусияти ва чора-тадбирлар амалга оширилишини ҳисобга олмасдан бажарадиган функцияларига кўра хос бўлган, камайтиришга қаратилган хавф-хатар (яъни, мавжуд коррупцияга қарши сиёсатни, минималлаштириш ва жорий қилинган назорат чораларини ҳисобга олмасдан);

тартиб-таомил - битта шахс томонидан бажарилиши асосида битта гуруҳга бирлаштирилиши мумкин бўлган ёки битта натижага йўналтирилган ёки маълум бир жараённинг ажралмас элементи бўлган Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари функцияларини амалга ошириш доирасидаги ҳаракатлар мажмуи;

рухсат бериш функцияси — жисмоний ва юридик шахсларга муайян фаолият турларини амалга оширишга имкон берадиган Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг рухсатномалар бериш бўйича фаолияти;

рўйхатга олиш функцияси – рўйхатдан ўтказиш билан боғлиқ Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг функцияси;

функция - тартиб-таомиллар йиғиндисини ташкил этувчи Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари фаолиятининг жараёнларидан бири (фаолият йўналиши).

6. Коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш Инспекция тизимида коррупцияга қарши курашишга масъул бўлинма (бундан буён матнда Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси деб юритилади) билан келишилган ҳолда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари раҳбари томонидан тасдиқланган ишчи гуруҳ томонидан амалга оширилади.

7. Коррупцияга қарши курашиш бўлими барча Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш ва аниқланган хавф-хатарларни минималлаштириш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқиш учун масъул бўлинма ҳисобланади.

2-боб. Коррупциявий хавф-хатарларни дастлабки баҳолаш

8. Инспекция тизимида коррупциявий хавф-хатарларни дастлабки баҳолаш Инспекция бошлиғининг топшириғи асосида амалга оширилади. Бунда унинг амалга оширилиши муддати белгиланилади.

9. Коррупциявий хавф-хатарларни дастлабки баҳолаш учун ҳар бир Инспекцияда ишчи гуруҳ тузилади. Ишчи гуруҳ таркиби Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси билан келишилган ҳолда Инспекциянинг ҳудудий бўлинмалари раҳбари томонидан тасдиқланади.

10. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида ишчи гуруҳлар таркибига: жойларда коррупциявий баҳолашни мувофиқлаштирадиган ва тегишли Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг коррупциявий хавф-хатарлари идоравий харитасининг якуний лойихасини тайёрлайдиган Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг коррупцияга қарши мувофиқлаштирувчиси амалга оширади;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг функцияларини амалга оширувчи таркибий бўлинма раҳбарлари;

коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш учун етарли билим ва тажрибага эга бўлган Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг бошқа ходимлари киради.

11. Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси ишчи гуруҳлар фаолиятини мувофиқлаштиради, Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш жараёнини кузатади ва коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчиларга улар томонидан мазкур Услубиётда назарда тутилган тартибга риоя қилиши бўйича маслаҳат беради.

12. Коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш доирасида Коррупцияга қарши курашиш бўлими қуйидаги тартиб-таомилларни амалга оширади:

барча идоравий коррупциявий хавф-хатарлар хариталарини Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг коррупциявий хавф-хатарлар харитасида умумлаштиради;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг коррупциявий хавф-хатарлар харитасини Инспекция бошлиғи, Инспекция Ҳайъатига кўриб чиқиш учун киритади;

коррупциявий хавф-хатарларнинг идоравий харитасини Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари раҳбарларининг эътиборига етказди;

коррупциявий хавф-хатарларни минималлаштириш бўйича чора-тадбирларнинг бажарилишини мувофиқлаштиради ва назорат қилади;

заруратга кўра, бўлинма раҳбарлари ва коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчилардан қўшимча маълумот ва ҳужжатларни сўрайди;

коррупциянинг келиб чиқишига олиб келадиган сабаб ва шароитларни баргараф этиш бўйича чора-тадбирларни амалга оширишга йўналтирилган таклифларни раҳбариятга киритади;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари томонидан ишлаб чиқилган

коррупцияга қарши курашиш бўйича чора-тадбирлар тўғрисидаги идоравий ҳужжатларни кўриб чиқиш натижалари бўйича уларни қабул қилишнинг мақсадга мувофиқлиги тўғрисида Инспекция бошлиғи томонидан тасдиқланадиган хулоса тайёрлайди.

13. Коррупциявий хавф-хатарларни дастлабки баҳоланиши қуйидаги босқичлардан иборат:

таркибий бўлинмалар раҳбарлари ушбу Услугибўлининг 1-иловасига мувофиқ шаклда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг таркибий бўлинмалари томонидан бажариладиган функциялар ва тартиб-таомилларнинг тавсифларини ишлаб чиқади ва тегишли тавсияларни коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчига юборади;

коррупцияга қарши курашиш бўйича-мувофиқлаштирувчи томонидан барча тақдим қилинган таркибий бўлинмаларнинг функциялари ва тартиб-таомиллар тавсифини таҳлил қилади ва ҳар бир амалга оширилаётган функция ва тартиб-таомилларнинг ушбу Услугибўлининг 4 ва 5-бобларида кўрсатиб ўтилган тартибда коррупциявий хавф-хатарларнинг даражасини белгилайди;

коррупцияга қарши кураш бўйича мувофиқлаштирувчи ушбу Услугибўлининг 6-бобига мувофиқ идоравий коррупциявий хавф-хатарлар харитаси лойихасини ишлаб чиқади;

қолдик коррупциявий хавф-хатарнинг юқори ва ўрта даражаси берилганида коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчи баҳоловчи тартиб-таомилларни бажаришга масъул бўлган таркибий бўлинма раҳбарининг мажбурий иштирокида аниқланган коррупциявий хавф-хатарни минималлаштириш чоралари ишлаб чиқилладиган мажлисни ташкил қилади. Агар мажлис натижаларига кўра коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчи ва таркибий бўлинма раҳбари коррупциявий хавф-хатарларни минималлаштириш бўйича чора-тадбирларнинг етарлилиги бўйича келишиб олмаган бўлса, ҳар иккала позиция коррупциявий хавф-хатарлар идоравий харитасида акс эттирилади ва улар бўйича Коррупцияга қарши кураш бўлинмасидан таклиф олгандан кейин Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари раҳбарига кўриб чиқиш учун тақдим этилади.

14. Коррупцияга қарши кураш бўйича мувофиқлаштирувчи ва таркибий бўлинма раҳбари билан биргаликда ишлаб чиқилган коррупциявий хавф-хатарларнинг минималлаштириш чоралари идоравий коррупциявий хавф-хатарларнинг харитаси лойихасига киритилади.

15. Идоравий коррупциявий хавф-хатарларнинг харитаси лойихаси коррупцияга қарши кураш бўйича мувофиқлаштирувчи томонидан Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари раҳбарига, шунингдек Коррупцияга қарши курашиш бўлинмасига кўриб чиқиш учун юборилади.

16. Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси идоравий коррупциявий хавф-хатарларнинг харитаси тўғри ва тўлиқ тўлдирилганлигини текширади,

коррупциявий хавф-хатарларни минималлаштириш бўйича ишлаб чиқилган чоратadbирларнинг етарлилиги ва мақбуллигини ҳар бир тартиб-таомил кесимида тағлил қилади.

17. Коррупциявий хавф-хатарларнинг идоравий харитаси лойиҳасини кўриб чиқиш якуни бўйича Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси, агар эътирозлар ва саволлар бўлса, Коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчига ва Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари раҳбарига коррупциявий хавф-хатарлар харитасидаги эътирозларни бартараф этиш ва масалаларни аниқлаштириш тўғрисида сўров юборади.

18. Коррупцияга қарши курашиш бўлинмасимининг эътирозлари ва саволлари бўлмаган тақдирда, коррупциявий хавф-хатарлар идоравий харитаси Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари раҳбари томонидан тасдиқлаш учун тайёр ҳисобланади, бу ҳақда Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси масъул мувофиқлаштирувчи билан Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари раҳбарини хабардор қилади.

19. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари раҳбари коррупциявий хавф-хатарларнинг идоравий харитасини тасдиқлайди.

3-боб. Коррупциявий хавф-хатарларни навбатдаги тарзда (йиллик) баҳоланиши

20. Инспекция тизимида коррупциявий хавф-хатарларни навбатдаги тарзда (йиллик) баҳолаш Инспекция бошлиғининг топшириғи асосида ташкил этилади.

21. Коррупциявий хавф-хатарларни навбатдаги тарзда (йиллик) баҳоланиши амалга оширишда, Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларидаги коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчилар Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси кўмагида Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг таркибий бўлинмалари раҳбарларига улар томондан ўз бўлинмаларининг функцияларини тавсифлайдиган қуйидаги маълумотларни аниқлаштириш учун мазкур Услугабининг 2-иловасига мувофиқ шаклда сўровнома юбордилар:

қонунчиликда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари томонидан амалга ошириладиган тартиб-таомилларга таъсир кўрсатадиган бирон-бир ўзгаришлар мавжудми;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари фаолиятида ёки давлат органлари тизимида бирон-бир ўзгаришлар бўлганми ёки Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари функцияларини бажаришига таъсир кўрсатган ёки таъсир қилиши мумкин бўлган бошқа ташқи омиллар содир бўлганми;

коррупциявий хавф-хатарлар охириги марта баҳоланганидан кейин функция тузилмасида, функция фаолиятини тартибга солувчи ички ҳужжатларда ўзгаришлар бўлганми;

коррупциявий хавф-хатарларни аввалги баҳолашда белгиланган коррупциявий хавф-хатарларни минималлаштириш бўйича чоралар амалга оширилганми;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида функцияларни бажариш ва тартиб- таомилларни амалга ошириш тартибига таъсир кўрсатувчи бошқа ҳолатлар мавжудми.

22. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчилари таркибий бўлинмалар раҳбарлари томонидан тўлдирилган сўровномаларни умумлаштиради ва маълумотни Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси юборадилар.

23. Коррупцияга қарши курашиш бўлими коррупциявий хавф-хатарлар даражасини ҳамда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг таркибий бўлинмалари раҳбарларидан олинган маълумотларни минималлаштириш учун хавф-хатарларни дастлабки баҳолаш доирасида ишлаб чиқилган ёки амалга оширилган чора-тадбирларни ҳисобга олган ҳолда коррупциявий хавф-хатарларни навбатдаги тарзда баҳолашни амалга оширади.

4-боб. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида амалга ошириладиган функцияларнинг коррупциявий хавф-хатарлари даражасини баҳолаш услуги

24. Коррупциявий хавф-хатарларни баҳолашда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ҳар бир функцияси ва тартиб-таомиллари коррупциявий ҳаракатларни содир этиш мумкинлиги жиҳатидан таҳлил қилиниши керак.

25. Функция ёки тартиб-таомилларнинг коррупциявий хавф- хатарларининг даражасини баҳолаш қуйидаги босқичлардан иборат:

функциянинг коррупциявий хавф-хатари даражасини дастлабки баҳолаш;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимлари томонидан тегишли функция доирасида амалга ошириладиган алоҳида тартиб-таомилларнинг коррупциявий хавф-хатари даражасини баҳолаш.

26. Функциянинг коррупциявий хавф-хатарларини баҳолаш доирасида ҳар бир функция қуйидаги ўлчов асосида баҳоланади:

коррупциявий хавф-хатарларга энг кўп дуч келадиган функция;

коррупциявий хавф-хатарларга энг кам дуч келадиган функция.

27. Чекланган ресурслардан оқилона фойдаланиш учун (инсон, моддий, техникавий ва молиявий) коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш навбат билан утказилиши мумкин, яъни коррупциявий хавф-хатарларни биринчи навбатда коррупциявий хавф-хатари юқорироқ бўлган функциялар бўйича баҳолаш керак.

28. Коррупциявий хавф-хатарлари юқорироқ бўлган функцияларга қуйидаги мисолларни келтириб ўтиш мумкин:

давлат хизматларини кўрсатиш, шу жумладан Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари зиммасига юклатилган сертификатлаштириш ва бошқа рухсат бериш, шунингдек рўйхатга олиш функциялари;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар билан Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари зиммасига юкланган назорат функциялари;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг давлат мулкани бошқариш;
Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари томонидан давлат харидларини амалга ошириш, товар (иш, хизмат)ларни пулли асосда сотиб олиш;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг бюджет ва бюджетдан ташқари маблағларини ажратиш тўғрисида қарорлар тайёрлаш ва қабул қилиш;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларига ишга қабул қилиш, ходимларни танлаш ва жойлаштириш, тақдирлаш ва рағбатлантириш чораларини қўллаш ҳақида қарорлар тайёрлаш ва қабул қилиш;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимларига индивидуал имтиёзлар, преференциялар ва енгилликларни бериш;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари томонидан хулосалар бериш;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари томонидан моддий-техник ресурсларни сақлаш ва тақсимлаш;

судларда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг манфаатларини ифодалаш;

ариза ёки ҳисобот ва бошқа ҳужжатларни қабул қилиш доирасида Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг фуқаролар ва юридик шахслар билан ўзаро муносабатлари.

29. Агар Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ушбу Услубиётнинг 28-бандида кўрсатиб ўтилмаган функцияларни бажарса, ушбу функциялар қуйидаги ҳолатларда коррупциявий хавф-хатари юқорироқ бўлган ҳисобланади:

коррупциявий ҳатти-ҳаракатлари тўғрисида хабар бериш учун мўлжалланган алоқа каналлари орқали ушбу функцияга тегишли шикоят ёки хабарларнинг мавжудлиги;

ушбу функцияни амалга ошириш доирасида коррупциявий фактлар ёки шубҳалар, шу жумладан ижтимоий тармоқлардаги шарҳлар тўғрисидаги маълумотларнинг эълон қилиниши;

функциянинг амалга оширадиган таркибий бўлинма бошлиғининг ўрни вакантлиги.

30. Функциянинг коррупциявий хавф-хатари юқориқлиги тўғрисидаги қарор коррупцияга қарши мувофиқлаштирувчи ва (ёки) Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси томонидан юқорида кўрсатиб ўтилган мезонлар ва уларнинг эксперт хулосалари асосида қабул қилинади.

Ушбу Услубиётнинг 28 ва 29-бандларида назарда тутилмаган ҳолларда, функция коррупциявий хавф-хатари пастроқ деб ҳисобланади.

5-боб. Тартиб-таомилларнинг коррупциявий хавф-хатарларини баҳолаш услубиёти

31. Функцияларнинг коррупциявий хавф-хатарлари даражасини баҳолаш натижаларига кўра, коррупцияга қарши курашишни мувофиқлаштирувчи ўрганилаётган функция доирасида амалга ошириладиган тартиб-таомилларнинг

коррупциявий хавф-хатарларини баҳолайди, ҳар бир тартиб-таомил учун коррупциявий хавф-хатар даражасини қуйидаги ўлчовда белгилайди:

коррупциявий хавф-хатари юқорироқ бўлган тартиб-таомил;

коррупциявий хавф-хатари пастроқ бўлган тартиб-таомил.

32. Тартиб-таомилнинг коррупциявий хавф-хатари даражасини баҳолаш фақат коррупциявий хавф-хатари юқорироқ бўлган функциялар учун ўтказилади.

Агар Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида етарли ресурслар мавжуд бўлса (масалан, энг кам иш ҳажмига эга бўлган ходимлар, молиявий, моддий ва техник ресурслар), коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчи коррупциявий хавф-хатари пастроқ бўлган функцияларни бажариш билан боғлиқ тартиб-таомилларнинг коррупциявий хавф-хатарларини қўшимча равишда баҳолаши мумкин.

33. Қуйидаги ҳолларда тартиб-таомилнинг коррупциявий хавф-хатари юқорироқ деб ҳисобланади, агар:

тартиб-таомилнинг ижро этиш натижаси лицензиялар, рўйхатга олиш ҳужжатлари, бошқа турдаги ҳулосалар (шу жумладан, баҳолаш ҳулосалар), шунингдек қонун ҳужжатларида белгиланган ҳаракатларни келишиш ва тасдиқлаш (розилик билдириш) ҳисобланса;

тартиб-таомилни амалга ошириш доирасида фуқаролар ва (ёки) юридик шахслар билан бевосита шахсий муносабатларга киришилса;

тартиб-таомилни амалга оширишда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг мол-мулки ва бюджет маблағлари бегоналаштирилса ёки Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг мол-мулки ва бюджет маблағларини олувчиси танланса;

тартиб-таомилни амалга оширганлик учун фуқаролар ва (ёки) юридик шахслардан тўлов ундирилса;

субъектив параметрлар бўйича бир нечта номзодлар қиёсланса.

34. Агар тартиб-таомилни амалга ошириш доирасида ушбу Услугаётнинг 33-бандида кўрсатилган ҳолатлар билан тавсифланмаган бошқа чора-тадбирлар амалга оширилаётган бўлса, қуйидаги ҳолатларда тартиб-таомилнинг коррупциявий хавф-хатари юқорироқ ҳисобланади:

коррупциявий ҳатти-ҳаракатлари тўғрисида хабар бериш учун мўлжалланган алоқа каналлари орқали ушбу тартиб-таомилга нисбатан шикоят ёки хабарларнинг мавжудлиги;

ушбу тартиб-таомилнинг амалга ошириш доирасида коррупциявий фактлар ёки шубҳалар, шу жумладан ижтимоий тармоқлардаги шарҳлар тўғрисидаги маълумотларни эълон қилиниши;

коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчи ва (ёки) Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси ўзларининг эксперт сифатидаги фикри ва тажрибаси асосида тартиб-таомилнинг коррупциявий хавф-хатари юқорироқ деб

ҳисобласа.

Ушбу Услубиётнинг 33 ва 34-бандларида назарда тутилмаган ҳолларда тартиб-таомилнинг коррупциявий хавф-хатари пастроқ ҳисобланади.

36. Функция ва тартиб-таомилнинг коррупциявий хавф-хатари даражасидан қатъи назар, идоравий бўйсунувчи муассасаларда коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчи коррупциявий хавф-хатарларнинг идоравий харитасига амалга ошириладиган функциялар ва тартиб-таомилларнинг тўлиқ рўйхатини қўшиши керак.

6-боб. Коррупциявий хавф-хатарларни аниқлаш ва баҳолаш услубиёти

37. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг функция ва тартиб-таомилларининг коррупциявий даражасини баҳолаш натижасига кўра ушбу Услубиётнинг 4 ва 5-бобларига мувофиқ коррупциявий хавф-хатарларни мувофиқлаштирувчи қуйидаги босқичларни ўз ичига оладиган коррупциявий хавф-хатарларнинг идоравий харитаси лойиҳасини ишлаб чиқади:

коррупциявий хавф-хатарни аниқлаш;

коррупциявий хавф-хатарни узига хос даражасини баҳолаш;

коррупциявий хавф-хатарни камайтириш бўйича кўрилган чоралар ва жорий этилган назорат ва чора-тадбирлар тавсифи;

коррупциявий хавф-хатарларнинг қолдиқ даражасини баҳолаш;

коррупциявий хавф-хатарларнинг қолдиқ даражасини камайтириш бўйича чора-тадбирларни ишлаб чиқиш.

38. Коррупциявий хавф-хатарни аниқлаш фақат коррупциявий хавф-хатари юқорироқ бўлган тартиб-таомиллар учун амалга оширилади. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида етарли ресурслар мавжуд бўлганда (масалан, бўш ходимлар, молиявий, моддий ва техник ресурслар), коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчи коррупциявий хавф-хатари пастроқ бўлган тартиб-таомилни амалга ошириш натижасида келиб чиқадиган коррупциявий хавф-хатарни қўшимча равишда аниқлаши ва баҳолаши мумкин.

39. Коррупциявий хавф-хатарларни аниқлаш ташқи ва ички ахборот манбаларини таҳлил қилиш асосида амалга оширилади.

40. Ташқи ва ички ахборот манбалари қуйидагилардан иборат:

коррупциявий хавф-хатарлар баҳоланадиган функцияларни амалга оширишни тартибга солувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ички ҳужжатлари (масалан, таркибий бўлинмалар тўғрисидаги низомлар, ходимларнинг лавозим йўриқномалари ва бошқалар);

ички текширувлар материаллари, шу жумладан хизмат текшируви материаллари;

одоб-ахлоқ комиссияси мажлисларининг натижалари;

ходимни коррупциявий ҳуқуқбузарликларни содир этишга ундаш тўғрисидаги хабарлар;

манфаатдор тарафлар, давлат хизматларидан фойдаланувчилар, экспертлар, фуқаролик жамияти институтлари ва бошқа манфаатдор шахслар ўртасида ўтказилган сўровномалар, шу жумладан социологик тадқиқотлар натижалари;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари фаолияти соҳасидаги ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги статистик маълумотлар;

фуқаро ва юридик шахсларнинг коррупция ҳолатлари тўғрисида маълумот бериш учун алоқа каналларига, шу жумладан “ишонч телефони” ва Telegram-каналга мурожаатлари;

фуқаролик жамияти институтларининг мурожаатлари ва оммавий ахборот воситаларининг коррупцияга оид ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ёки Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимларининг одоб-ахлоқ қоидаларига риоя қилмаганлик ҳолатлари тўғрисидаги маълумотлар;

ижтимоий тармоқлардаги шарҳлар;

Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси томонидан ўтказилган коррупцияга қарши мониторинг натижалари;

ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари томонидан тақдим этилган материаллар, шу жумладан прокурор таъсир чоралари ҳужжатлари, жиноий ишлар бўйича материаллар ва бошқалар.

41. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларидаги коррупцияга қарши мувофиқлаштирувчи қуйидагиларни амалга оширишни ҳисобга олган ҳолда функция ва тартиб-таомилларни таҳлил қилиш асосида потенциал коррупциявий хавф-хатарларни (мумкин бўлган коррупция схемаларининг қисқача тавсифини тайёрлайди) аниқлайди:

ходим томонидан ва (ёки) яқин қариндошлари орқали пора олиш, шунингдек ходимнинг ўз ваколатларини қонунга хилоф равишда бажариши муносабати билан товарларни сотиб олишда, турли ташкилотлардан хизматлар олишда асоссиз, юқори ҳақ, имтиёзлар олиш;

давлат хизматларидан фойдаланишда сунъий тўсиқларни яратиш;

ўз вақтида қарор қабул қилмаслик ёки фавқулодда тартибда қарор қабул қилиш ёки жисмоний ёки юридик шахсга нисбатан мавжуд талабларни четлаб ўтиш;

ҳужжатлар, электрон маълумотлар базаларига била туриб ёлғон маълумотларнинг киритилиши;

хизмат ваколатларини амалга оширишда манфаатлар тўқнашуви;

расмий ваколатларни амалга оширишда фаворитизм, непотизм (таниш-билишчилик), маҳаллийчилик, ҳомийлик, уруғ-аймоқчилик каби ҳолатлар мавжудлиги.

Ҳар бир аниқланган коррупциявий хавф-хатар учун унинг ўзига хос даражаси (коррупция хавфининг туғма даражаси) қуйидаги шкала бўйича баҳоланади:

юқори;

ўрта;

паст.

43. Коррупциявий хавф-хатарнинг хос даражаси коррупция учун хос бўлган хавф-хатар даражасини баҳолаш матричасига мувофиқ баҳоланади (ушбу Услубиётга 6-иловага мувофиқ;).

44. Агар хавф-хатар юқори ёки ўрта даража билан тавсифланган бўлса, қуйи органдаги ёки муассасадаги коррупцияга қарши кураш бўйича мувофиқлаштирувчи бўлим бошлиқларига ушбу функцияларга нисбатан назорат тартибларини тавсифлаш тўғрисида суров юборади. Тегишли бўлинмалар раҳбарлари олинган сўров асосида назорат тартиб-таомиллари ва чоралари тўғрисида зарур маълумотларни тайёрлайдилар (зарур бўлганда ҳужжатларни илова қилган ҳолда) ва коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчига юбордилар.

45. Ушбу Услубиётнинг 44-бандида кўзда тутилган маълумотни олгандан сўнг, идоравий бўйсунувчи орган ёки муассасадаги коррупцияга қарши кураш бўйича мувофиқлаштирувчи қолдиқ коррупциявий хавф-хатар даражасини қуйидаги шкала бўйича баҳолайди:

юқори;

ўрта;

паст.

46. Коррупциявий қолдиқ хавф-хатар даражасига баҳо бериш мезонлари 7-иловада келтирилган.

47. Қолдиқ коррупциявий хавф-хатар юқори даража билан тавсифланадиган функциялар ва тартиб-таомилларнинг Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимларининг лавозими кўрсатилган ҳолда доираси белгиланади. Шундан келиб чиққан ҳолда коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчи 5-иловага мувофиқ коррупциявий хавф-хатари юқорироқ бўлган Инспекция ходимларининг лавозимлари рўйхатини ишлаб чиқади.

7-боб. Гуолдик коррупциявий хавф-хатарларнинг даражасини камайтириш чоралари

48. Қолдиқ коррупциявий хавф-хатарни камайтирадиган чора-тадбирлар, назорат ва ҳаракатлар, қуйидагиларни ўз ичига олади:

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг функциялари ва тартиб-таомилларининг аниқ тартибга солиш;

хизматлар кўрсатиш жараёнини соддалаштириш, асоссиз чекловларни, ортиқча маъмурий тартиб-таомилларни бекор қилиш, бюрократик тартибга солиш механизмларини йўқ қилиш, ихтиёрий ваколатлар сонини камайтириш, тақдим этилган ҳужжатлар сонини ва қарорларни қабул қилиш муддатларини қисқартириш;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимлари ҳамда уларга нисбатан маъмурий тартиб-таомил ва бошқа ҳаракатлар амалга ошириладиган шахслар ўртасида тўғридан-тўғри алоқани максимал даражада чеклаш, электрон ахборот алмашиш тизими жорий этиш;

расмий фаолиятни амалга оширишда ахборот технологияларини кўллаш, иш жараёнларини автоматлаштириш, уларни тузатиш учун видеокузатув ва аудиоёзув воситаларидан фойдаланиш кўламини кенгайтириш;

расмий веб-сайтларда ва бошқа оммавий ахборот воситаларида амалга оширилаётган давлат харидлари тўғрисидаги маълумотларни жойлаштириш орқали тарқатиш;

фуқаролар, нодавлат ноижорат ташкилотлари ва оммавий ахборот воситалари билан ўзаро муносабат шакллари кенгайтириш, бу биринчи навбатда, давлат органида коррупция тўғрисида хабар беришни рағбатлантиришга қаратиш;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари томонидан тушунтириш тадбирлари ва профилактик суҳбатлар ўтказилиши, ишонч телефонлари ва алоқа каналлари тарғиб қилиш;

коррупцияга қарши Инспекция ходимларини тайёрлаш;

механизмни такомиллаштириш, аниқ мезонларни белгилаш ва номзодларни танлашда шаффофликни таъминлаш, коррупциявий хавф-хатари юқорироқ бўлган лавозимларни эгаллаб турган Инспекция тизими ходимларини мажбурий алмаштириш тартибини белгилаш;

якка тартибда қарор қабул қилиш ҳолатларини камайтириш, шунингдек Инспекция тизими ходимларининг қарорлар натижалари тўғрисида ҳисобот беришнинг қўшимча шакллари яратиш;

ходимларнинг коррупцияга қарши курашиш ва манфаатлар тўқнашувини бошқариш бўйича ички ҳужжатларга ҳар куни, ўзаро ва тўлиқ риоя қилишларини назорат қилинишини таъминлаш;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг коррупцияга қарши тизими элементларининг самарали ишлашини таъминлаш.

49. Коррупциявий хавф-хатарни минималлаштириш чораларини белгилашда қуйидагилар зарур:

ҳар бир чора Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимлари томонидан ўз мақсадларини, яқуний натижани ва маълум коррупциявий хавф-хатарни минималлаштиришни тўғри тушуниш учун аниқ ва тўғри шакллантириш;

ҳар бир чора учун, уни амалга ошириш даври ёки даврийлиги белгиланиши, унинг бажарилиши учун маъсул шахслар, ушбу чора-тадбирларнинг бажарилишини мониторинг қилиш ва уларнинг самарадорлигини баҳолаш механизмлари аниқлаш керак.

50. Коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчининг Инспекция тизимининг бўлинмалари раҳбарлари билан учрашувларидан сўнг ишлаб чиқилган идоравий бўйсунувчи орган ёки муассасада аниқланган коррупциявий хавф-хатарни минималлаштириш чоралари бу орган ёки Инспекция тизимининг коррупцияга қарши курашиш дастурига киритилади.

8-боб. Яқунин қондалар

51. Заруратга кўра, Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг коррупциявий хавф-хатарлар харитаси ва коррупцияга қарши курашиш дастурига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш масалалари Инспекция тизимидаги коррупцияга қарши курашиш бўлинмасининг таклифига биноан Инспекция бошлиғи томонидан кўриб чиқилади.

52. Инспекция тизимида коррупциявий хавф-хатарни минималлаштириш бўйича чора-тадбирларнинг бажарилишини назорат қилиш Инспекция тизимидаги Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси ходимлари томонидан амалга оширилади.

53. Коррупциявий хавф-хатарларни минималлаштириш бўйича чора-тадбирларнинг бажарилмаслиги ёки етарли даражада бажарилмаганлиги учун жавобгарлик Инспекциянинг ҳудудий бўлинмалари раҳбаригаюклатилади.